

8.70

IISALMEN KAUPUNGIN POISTOSUUNNITELMA 1.1.1997 LUKIEN

Kaupunginvaltuusto hyväksynyt 11.11.1996 § 134, tarkastettu kaupunginvaltuuston päätöksellä 25.3.2002 § 23 ja kaupunginvaltuuston päätöksellä 17.12.2007 § 143.

1. SÄÄNNÖKSET

Kunnallinen laskentatoimi järjestetään 1.1.1997 lukien soveltuvin osin kirjanpitolain mukaisesti. Tällöin myös käyttöomaisuuden hankintameno jaksotetaan kirjanpitolain perusteella kirjanpitolautakunnan kuntajaoston ohjeiden pohjalta. Kunnanvaltuusto hyväksyy hankintamenon jaksotuseli poistojärjestelmän.

Kuntalain 67 §:ssä todetaan kunnan kirjanpidosta seuraavaa:

Kunnan kirjanpitovelvollisuudesta, kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä on sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, soveltuvin osin voimassa, mitä kirjanpitolaissa (655/73) säädetään. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto antaa ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolain ja tämän lain 68 – 70 §:n soveltamisesta.

Kirjanpitolaissa ja -asetuksessa on määrätty käyttöomaisuudesta ja sen kirjanpitokäsittelystä mm. seuraavaa:

Käyttöomaisuuden määrittely

KPL 12.3 §: Käyttöomaisuutta ovat esineet, erikseen luovutettavissa olevat oikeudet ja muut hyödykkeet, jotka on tarkoitettu tuottamaan tuloa useampana kuin yhtenä tilikautena.

Aktivointi ja poistot

KPL 16.1 §: Tilinpäätöksessä tilikauden tulot kirjataan tuotoiksi. Tuotoista vähennetään kuluina menot, joista ei todennäköisesti enää kerry niitä vastaavaa tuloa, samoin kuin menetykset. Muut menot saadaan aktivoitua sen mukaan kuin jäljempänä säädetään.

KPL 16.4 §: Käyttöomaisuuden hankintameno aktivoidaan ja kirjataan vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi.

KPL 16.5 §: Mikäli muita pitkävaikutteisia menoja on aktivoitu, ne on poistettava vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan.

KPL 16.6 §: Kirjanpitovelvollinen, jonka on kirjattava poistot suunnitelman mukaan, saa, jos siihen on erityistä syytä, kirjata suunnitelman ylittäviä poistoja.

KPL 16.7 §: Poiketen siitä, mitä 4 ja 5 momentissa säädetään, ammatinharjoittaja, sellainen kirjanpitovelvollinen, jonka toiminta perustuu kiinteistön hallintaan, yhdistys ja muu vastaava yhteisö sekä säätiö saa poistaa käyttöomaisuuden hankintamenon ja muut pitkävaikutteiset menot ilman ennalta laadittua suunnitelmaa.

Esittäminen taseessa

KPL 20 §: Taseeseen on riittävästi eriteltyinä merkittävä asetuksessa tarkemmin säädettävällä tavalla vastaaviin käyttöomaisuuden hankintamenojen ja muiden pitkävaikutteisten menojen poistamaton osa sekä arvostuserät. Vastattaviin on merkittävä oma pääoma, tuotoista vähennettyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertynyt erotus.

Tilinpäätöksen liitetiedot

KPL 21 §: Tuloslaskelmassa tai taseessa taikka niiden liitteenä on ilmoitettava:

4. Käyttöomaisuuden hankintamenojen ja muiden pitkäaikaisten menojen muutokset tase-erien mukaan eriteltynä siten, että ilmoitetaan hankintameno tilikauden alussa, sen lisäykset ja vähennykset tilikauden aikana sekä kertyneet poistot tilikauden päättyessä.

5. Käyttöomaisuuteen kuuluvien koneiden ja laitteiden hankintamenojen poistamaton osa.

KPA 12 §: Tuloslaskelmassa tai taseessa taikka niiden liitteenä on ilmoitettava tilikauden tuotoista vähennetyt käyttöomaisuuden ja muiden pitkävaikutteisten menojen poistot tase-erien mukaan eriteltynä sekä annettava selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista. Poistosuunnitelmat ja niiden muutokset on laadittava kirjalliseen muotoon sekä liitettävä tase-erittelyihin.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on 8.1.1996 antanut yleisohjeen kunnan ja kuntayhtymän suunnitelman mukaisista poistoista.

2. KÄSITTEET

Kunnan käyttöomaisuutta ovat tulon tuottamisen tarkoituksesta riippumatta hyödykkeet, jotka vaikuttavat tuotannontekijöinä useamman kuin yhden tilikauden aikana.

Suunnitelman mukaisella poistamisella tarkoitetaan käyttöomaisuuden hankintamenon ja muiden pitkävaikutteisten menojen kirjaamista kuluiksi järjestelmällisesti niiden taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Tilinpäätöksessä saadaan erityisestä syystä kirjata suunnitelman ylittäviä poistoja. Tilinpäätöksessä tosiasiallisesti tehtyjä eli tilikauden tuotoista vähennettyjä poistoja – suunnitelmapoistojen ja suunnitelman ylittävien (tai alittavien) poistojen yhteissummaa (tai erotusta) – nimitetään tilikauden kokonaispoistoksi. Menojäännöksellä tarkoitetaan aktivoitua kuluksi kirjaamatonta hankintamenon osaa (hankintameno-poisto = menojäännös).

3. OMAISUUSRYHMITTELY

Kaupungin omaisuus ryhmitellään seuraavasti:

Aineettomat hyödykkeet (aineettomat oikeudet, muut pitkävaikutteiset menot, ennakkomaksut)

Aineelliset hyödykkeet (maa- ja vesialueet, rakennukset, kiinteät rakenteet ja laitteet, koneet ja kalusto, muut aineelliset hyödykkeet, ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat)

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset (osakkeet ja osuudet, joukkovelkakirjasaamiset, lainasaamiset, muut sijoitukset)

4. POISTOJEN ARVOPERUSTA

Aktivointiraja

Käyttöomaisuuskirjanpidon ja poistolaskennan yksinkertaistamiseksi hyödykkeen hankintameno voidaan kokonaan kirjata hankintatilikauden kuluksi, vaikka se tuottaa tuloa tai on palvelutoiminnan käytössä useamman tilikauden aikana eikä kirjaustavalla ole olennaista vaikutusta tilikauden tulokseen, eikä taloudellisesta asemasta annettavaan kuvaan. Iisalmen kaupungin aktivointirajaksi määritellään 10 000 euroa.

Käyttöomaisuuden hankintameno

Poistojen arvoperustana on käyttöomaisuuden hankintameno. Hankintahintaan sisältyvä arvonnlisävero vähennetään ennen poistojen tekemistä lukuunottamatta arvonnlisäverolain 114 ja 130 §:ssä säädettyjä poikkeuksia. Käyttöomaisuuden hankintaan saatu valtionosuus, investointiavustus, liittymismaksu, johon ei liity palautusvelvollisuutta tai muu rahoitusosuus kirjataan hankintamenon vähennykseksi.

Käyttöomaisuuden perusparannusmeno joko lisätään poistamattomaan hankintamenuon tai kirjataan erilliseksi käyttöomaisuuden hankintamenoksi, jolle määritellään poistosuunnitelma. Perusparannusmeno poistetaan sen vaikutusaikana.

Poistojen arvoperusta siirtymävaiheessa

A. Poistoperustan määrittäminen hankintamenosta

Siirtymävaiheessa on selvitetty taannehtivan poistolaskennan avulla käyttöomaisuuden hankintahintainen jäännösarvo. Hankintamenon määräksi on katsottu maksettu hankintameno, josta on vähennetty vuonna 1985 tai sen jälkeen saadut investointien rahoitusosuudet. Taannehtivat poistot on tehty kokonaisina vuosipoistoina.

B. Poistoperustan määrääminen kirjanpitoarvosta hankintamenoa selvittämättä

Mikäli hankintameno ja siihen saatu rahoitusosuus ei ole selvitettävissä, ennen vuotta 1991 hankitun käyttöomaisuuden poistoperustaksi on otettu kirjanpitoarvo 31.12.1990. Tällöin kuitenkin v. 1991 – 1996 hankintamenot ja niihin saadut rahoitusosuudet on selvitetty. Taannehtivat suunnitelmapoistot on tehty arvioidun keskimääräisen jäljellä olevan poistoajan mukaan. Jos tätä ei ole voitu luotettavasti tehdä, poistoajaksi on määritetty 10 vuotta.

C. Vastikkeetta saadun käyttöomaisuuden käsittely

Vastikkeetta saadut maa- ja vesialueet, rakennukset ja arvopaperit on otettu taseeseen arvostuserinä todennäköiseen luovutushintaan.

Vuoden 1996 tilinpäätöksessä kaupungin omaisuus arvostetaan edellä mainittuja alkuarvostusperiaatteita noudattaen. Liitteenä nro 1 edellä selostetuin perustein lasketut omaisuuden alkuarvostusarvot 31.12.1995.

Poisto aika ja poistomenetelmä

Käyttöomaisuuden hankintameno poistetaan vaikutusaikanaan. Vaikutusajalla tarkoitetaan omaisuuden taloudellista pitoaikaa, joka on aika, jona käyttöomaisuuden ennakoidaan hyödyttävän kuntaa tuloa tuottamalla tai aikaa, jona käyttöomaisuuden ennakoidaan hyödyttävän kunnan palvelujen tuottamista.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut yleisohjeen suunnitelman mukaisista poistoista kunnille. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto suosittelee, että poistoajat valittaisiin mahdollisimman lyhyiksi, jolloin esimerkkiajoista valittaisiin lyhyimmät.

Poisto-ohje on liitteenä nro 2. Liitteenä nro 3 on kaupungin poistosuunnitelma omaisuusryhmittäin. Suunnitelmasta ilmenee poistomenetelmä ja poisto aika/-prosentti.

Poistojen laskeminen aloitetaan hyödykkeen käyttöönottohetkeä seuraavan kuukauden alusta ja myytävän hyödykkeen poistot lasketaan luovutuskuukauden loppuun saakka.

Sovellettaessa menojäännöspoistoa hyödykkeen poistamaton arvo (menojäännös) poistetaan kertapoistona kun menojäännös alittaa 500 euroa.

Poistosuunnitelman muuttaminen ja käyttöomaisuuden myynti

Jos käyttöomaisuushyödykkeeseen liittyvät tulonodotukset tai palvelutuotantokyky muuttuvat olennaisesti, poistosuunnitelmaa muutetaan. Aikaisempien tilikausien poistoja ei tällöin kuitenkaan oikaista. Poistosuunnitelman muutos koskee vain muutostilikauden ja sitä seuraavien tilikausien suunnitelmapoistoja.

Käyttöomaisuuden myyntivoitto tai -tappio lasketaan, kun se on mahdollista, hyödykekohtaisesti vähentämällä käyttöomaisuuden myyntitulosta myydyn hyödykkeen poistamaton hankintameno suunnitelmapoistojen jälkeen. Menojäännöspoistomenettelyä sovellettaessa epäolennaisen hyödykkeen myyntihinta voidaan vähentää saman poistoryhmän hyödykkeiden hankintamenoista.

Poistosuunnitelman hyväksyminen

Suunnitelmapoistojen perusteet hyväksyy valtuusto. Valtuuston hyväksymien suunnitelmapoistojen perusteiden pohjalta kaupunginhallitus hyväksyy hyödyke- tai hyödykeryhmäkohtaiset poistosuunnitelmat.

Muuta

Näiden ohjeiden lisäksi noudatetaan soveltuvin osin kirjanpitolain ja -asetuksen säännöksiä ja niiden nojalla annettuja kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeita.

Aineettomat hyödykkeet	Poistomenetelmä	Poistoaika/ tai poisto-%
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot		
Perustamis- ja järjestelymenot	Tasapoisto	3 vuotta
Tutkimus- ja kehittämismenot	Tasapoisto	3 vuotta
Konserniliikearvo	Tasapoisto	5 vuotta
Liikearvo	Tasapoisto	5 vuotta
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto	3 vuotta
Muut	Tasapoisto	3 vuotta
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
(Raatihuone ja Kulttuurikeskus poistoaika 40 v)		
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
Talousrakennukset	Tasapoisto	15 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
(Palloiluhallin poistoaika 12 v., kv. 10.12.01)		
Asuinrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	Menojäännöspoisto	15 % *
Sillat, laiturit ja uimalat	Menojäännöspoisto	15 % *
Muut maa- ja vesirakenteet	Menojäännöspoisto	15 %
Vedenjakeluverkosto	Menojäännöspoisto	9 %
Viemäriverkko	Menojäännöspoisto	9 %
Kaukolämpöverkko	Menojäännöspoisto	13 %
Sähköjohdot, muunto-asetat, ulkovalaistusl.	Menojäännöspoisto	18 %
Muut putki- ja kaapeliverkot		
Sähkö, vesi- yms. laitojen laitoskoneet ja laitteet	Menojäännöspoisto	25 %
Kiinteät nosto- ja siirtol.	Menojäännöspoisto	18 %
Liikenteen ohjauslaitteet	Menojäännöspoisto	22 %
Muut kiinteät koneet, laitteet, rakent.	Menojäännöspoisto	23 %
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	Menojäännöspoisto	20 %
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	Menojäännöspoisto	27 %
Muut kuljetusvälineet	Menojäännöspoisto	30 %
Muut liikkuvat työkoneet	Menojäännöspoisto	30 %
Muut raskaat koneet	Menojäännöspoisto	25 %
Muut kevyet koneet	Menojäännöspoisto	30 %
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	Menojäännöspoisto	30 %
Atk-laitteet	Menojäännöspoisto	40 %
Muut laitteet ja kalusteet	Menojäännöspoisto	40 %
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	
Keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa	
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		
(osakkeet ja osuudet)	Ei poistoa	
*) Muutos 1.1.2008 alkaen (KV 17.12.2007 § 143)		